

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА

Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417

e-mail: pss.kosmaj@my-its.net

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Сектор за рурални развој

www.psss.rs

Садржај:

Касна сетва – нижи принос

(Виолета Величковић дипл.инг.)

Заштита воћки непестицидним мерама

За време зимског мировања

(Љиљана Крсмановић дипл. инг.)

Измузиште за краве

(Радовановић Бранислав дипл. инг.)

Селекција овнова за припуст

(Перић Предраг дипл. инг.)

Бистрење вина желатином

(Драгољуб Глишић, инг.)

21. октобар 2010. године, тираж 300 примерака

КАСНА СЕТВА – НИЖИ ПРИНОС

Сетва озимих стрних жита се одвија уз бројне тешкоће. У предсетвеном периоду смо имали дуготрајну сушу, што је успорило обраду земљишта. Многи произвођачи су у овом периоду применили редуковану обраду земљишта и обавили сетву у оптималном року, али ће се и то одразити на принос озимих стрних жита.

Након тога наступио је период дуготрајних падавина, тако да се стало са сетвом, а као резултат тога имамо мали проценат засејаних површина на територији ПССС Младеновац.

Не треба одустати од сетве, мада је оптимални рок прошао, али треба да знамо да ће касна сетва утицати на принос стрних жита. Принос после 25. октобра опада, а код сетве после 10. новембра принос може бити нижи за 30-40% у односу на оптимални рок. Пад приноса код ове касне сетве зависи од температура током новембра и децембра, односно током зиме. Идеално би било да пшеница уђе у зиму у фази почетка бокорења, а јечам у фази пуног бокорења. Касном сетвом скраћује се вегетативна фаза биљке, плићи је коренов систем.

Касна сетва је скупља, јер се земљиште теже припрема, а и норма сетве треба да буде већа за 10-20%. Како је земљиште влажније, сетва може бити и плића (3цм.). За касну сетву треба користити сорте краће вегетације, као и оне које су толерантније за касну сетву: Ренесанса, Победа као и Европа 90, али пад приноса при касној сетви је неизбежан.

Виолета Величковић дипл.инг.

ЗАШТИТА ВОЊКИ НЕПЕСТИЦИДНИМ МЕРАМА ЗА ВРЕМЕ ЗИМСКОГ МИРОВАЊА

Механичке, агротехничке и помотехничке мере, сађење здравог садног материјала и више других метода заштите гајеног биља у значајној мери доприносе снижењу густине популације већег броја штеточина, испод толерантног нивоа. Оне омогућавају избегавање примене хемијских средстава за заштиту биља, односно омогућавају управљање популације штетних врста. Овим мерама, поједине штеточине се могу потпуно сузбити и тако спречити штета од економског значаја. За неке, то су и једино могуће мере сузбијања (малинин прстенар).

На тај начин, ове мере заправо, доприносе остваривању савременог, модерног концепта интегралне заштите, односно интегралне производње, очувању природне животне средине и произвођењу незагађене хране.

У доста развученом временском периоду, могуће је спречити јачу појаву и штету од већег броја штеточина. То је велика привилегија, јер се иначе, мере у заштити биља морају спроводити у тачно утврђеном моменту и у врло кратком интервалу.

Са овим мерама, започиње се одмах након бербе, а пре отпадања листа, тада је најбоље уочити све неправилности и најлакше их уклонити. Када су воћке у питању, већ тада треба уклонити све штеточинама насељене, оштећене и при берби поломљене гране и стабла, а затим их изван воћњака спалити. И ако се ова мера може обавити и накнадно, за време орезивња воћки треба је извршити пре.

У периоду од јесени до пролећа, непестицидним методама могуће је спречити појаву и сузбити следеће штеточине: **италијански попац; крушкина стеница; шљивина оса; малинин прстенар; јабукин цветојед; лешников сурлаш.**

Агротехничке,помотехничке,механичке и хемијске мере,које се предузимају против поткорењака(**Ђали воћни поткорењак,велики воћни поткорењак,дрвенар**),имају превентиван карактер тј. спроводе се у циљу спречавања појаве и напада ових штеточина.Сви агротехнички и помотехнички захвати у воћњаку, без изузетка,обезређујудобро физиолошко стање стабла што је основни предуслов успешне заштите од поткорњака-штеточина слабости.

У овом периоду посебну пажњу треба обратити на обрађивање тла,дренирањем терена са високим нивом подземне воде,орезивању и проређивању крошњи,чишћењу стабла од поломљених и сувих грана, као и водопија,вађењу сувих стабала и изношењу из воћњака.

За успешно сузбијање минера листа,уз хемијске,значајне су такође механичке и агротехничке мере,оне се односе на сакупљање и уништавање или пак заоравање опалог листа.Заоравањем се уједно уништавају и оне врсте минера листа које презимљавју у површинском слоју земљишта.

П Л А В О П Р С К А Њ Е КОШТИЧАВО ВОЋЕ

Многобројни паразити по завршетку вегетације се задржавају и презимљују на гранама воћака.Из тог разлога врло је значајно да се јесенје прсканје изведе правовремено и квалитетно,јер се тиме смањује инфективни потенцијал патогена за наредну годину.

Бресква

Taphrina deformans(проузроковач коврџавости листа брескве) и други паразити -Коврџавост листа је економски најштетнија болест брескве.Појављује се редовно у рано пролеће а интезитет заразе зависи од временских услова у време кретања вегетације.Уколико је овај период кишовит,масовне инфекције проузрокују деформације и коврџавост листова. аражени листови опадају, тако да у појединим засадима воћке оголе већ током пролећа.Такве воћке касније поново листају,међутим, ђслед исцрпљивања , оне постају осетљиве према мразу и другим паразитима,а и родност таквих стабала у наредној години се смањује.

У циљу уништавања аскоспора које презимљују у пукотинама коре или пупољцима, Препоручује се јесење прскање воћака у фази завршетка вегетације и опадања лишћа.

За ово тзв.“**плаво прскање**“ користе се препарати на бази бакра(**bordovska ĉorba Wp-20; bakarni kreĉ; bakrocid; champion**).

Овим прскањем истовремено се сузбијају и други паразити,проузроковачи сушења грана и трулежи плодова.

Кајсија, шљива и вишња

И ово воће је подложно инфекцијама разних патогена,чије аскоспоре презимљују у пукотинама коре или пупољцима,због тога је веома важно јесење прскање тј.“**плаво прскање**“, које се спроводи истим препаратима на бази бакра.

ЈАБУЧАСТО ВОЋЕ

Крушка, дуња и јабука

Erwinia amylovora (проузроковач бактериозне пламењаче)

Бактериозна пламењача је једна од економски најзначајнијих обољења јабучастих врста воћака. Проузрокује нагло сушење зељастих биљних органа у рано пролеће,а касније током вегетације суше се и дебље гране.

Раду смањења инфективног потенцијала, воћке треба испрскати BORDOVSKOM ĆRBOM или BAKARNIM KREĀOM у време опадања лишћа.

Препарате применити према упутству произвођача

ЗБОГ ЧЕГА И КАДА СЕ КРЕЧЕ ВОЋКЕ

Кречење воћки је врло значајна помотехничка мера. Сви скупа, сведоци смо да се Воћке, код нас крече негде на пролеће, у априлу и мају. Исувише касно да се испуне задаци који су намењени кречењу. Испуњена је само једна, потпуно неважна, естетска форма. У осталом и пољопривредници и аматери крече воћке из разних, само њима знаних разлога. Свако има своју теорију о томе. Нажалост, свака је подалеко од стварности, иначе би кречење било обављено правилно и на време.

Белење коре дебла, рачвишта прве етаже круне воћке и рамених грана, надокнађује недостатак листа у току зиме. Преко лета, лишће засењује ове делове и спречава њихово

Прекомерно загревање. За време зиме тај задатак испуњава кречење. Спречавање загревања коре омогућује безбедно презимљавање воћки, без опасности од измрзавања. Надаље, оно успорава кретање вегетације за 7-10 дана, што је најчешће довољно да се избегну касни пролетњи мразеви.

Кречењем, не сузбијају се штеточине воћки, али се омета и спречава њихово презимљавање под испуцалом кором дебла и грана. Ране на кори воћки, настале измрзавањем, и тако физиолошки ослабљена стабла, у великом броју насељавају секундарне штеточине које убрзавају пропадање оштећених биљки.

Да би испунили све ове задатке, **кречење се обавља у периоду новембар-децембар**. Како је већ речено, крече се. дебло, рачвишта и рамене гране. Коштичаво воће је осетљивије од јабучастог и обавезно га трба окречити.

Љиљана Крсмановић дипл.инг.

ИЗМУЗИШТЕ ЗА КРАВЕ

Код слободног система држања крава музара, у оквиру фарме обавезно се гради измузиште. Оно представља посебну просторију у оквиру или изван фарме која је опремљена музним јединицама за истовремену мужу више крава.

Величина измузишта и ниво опреме у њој зависи од броја крава на фарми, као и од спремности власника да уложи у скупљу или јефтину опрему. Већина измузишта која се користе у свету, а пре свега се односе на фарме величине 20-30 музних грла користе се такозвана измузишта „рибља кост“, за истовремену мужу 6-8 крава. Наравно, поред овог измузишта, користи се и такозвано „тандем“, измузиште капацитета 4-8 крава.

Познато је да мужа крава представља веома важан посао у оквиру експлоатације крава музара, те је јако важно да овај посао не буде напоран за самог музача, а исто тако да се крава осећа „пријатно“, у току муже. Све ово се може постићи изградњом измузишта јер се у исто време и на истом месту музе више крава, па се тако подиже продуктивност рада, млеко је чисто и без присуства бактерија, а физичка снага музача сведена на минимум.

Постоје примери да више мањих фарми користи једно измузиште. Овакве примере сретали смо у пракси код фарми које се налазе једна уз другу и не поседују велики број крава. На овај начин се знатно смањују финансијска средства за изградњу и опремање измузишта за сваку фарму посебно, већ се једно измузиште користи од стране 2-3 мање фарме. Такви примери су позитивни и очигледно оствариви јер се са једне стране штеде новчана средства за изградњу, а са друге стране постојећи капацитети се користе 100%, што је са аспекта продуктивности рада потпуно оправдано.

Из овога се може закључити да код слободног система држања крава музара изградња измузишта је неопходна како са аспекта утрошка радне снаге, тако и са позиције уштеде времена и повећања продуктивности рада, а исто тако и са становишта побољшања квалитета млека у смислу мањег присуства бактерија.

Радовановић Бранислав дипл.инг.

СЕЛЕКЦИЈА ОВНОВА ЗА ПРИПУСТ

При селекцији овнова за припуст, постоји неколико кључних фактора.

ВЕЛИЧИНА ТЕСТИСА- Њихова величина је директно повезана са плодношћу. Већи тестиси указују на већу способност производње сперме. Генерално је прихваћено да ни један ован који има обим скротума мањи од 30 цм не би требало да се користи за приплод.

ПОЛОЖАЈ ВИЛИЦЕ- Нормална вилица има доњу вилицу постављену у равни са горњом. У обзир недолазе мајмунска или папагајска вилица која може да се пренесе на стадо. Ове аномалије доводе до неправилне исхране и одражавају се негативно на раст.

СПОЉАШЊИ ИЗГЛЕД- Тело овна мора да буде складно грађено, добро везано и чврсто. Када се гледа спреда и отпозади, ноге треба да буду праве и са јаким костима. У обзир недолазе грла која имају ноге у облику слова Х или О. Папци треба да буду окренути ка напред, а не повијени ка споља или ка унутра. Предње ноге су постављене испод тела, а не са стране. Задње ноге треба да буду у истој ширини као и предње или нешто шире. При ходању, корак треба да буде дуг и миран.

НАРАВ- Карактер овна је важан за управљање стадом. Са ћудљивим овном је теже радити и померати га.

МИШИЋАВОСТ- Тражи се одговарајућа грађа у предњем делу тела и пределу задњих ногу. Посебну пажњу треба обратити на плећка која треба да имају довољну ширину и на леђни део који треба да буде довољно дугачак, попуњен и широк.

КАРАКТЕРИСТИКЕ РАСЕ- При одабиру овна одређене расе, треба обратити пажњу да ли задовољава критеријуме те расе. На пример ован Виртембершке расе треба да је потпуно бео. Не сме да има црне флеке по лицу и по руну.

Перић Предраг дипл.инг.

БИСТРЕЊЕ ВИНА ЖЕЛАТИНОМ

Да би се вино избистрило природним путем потребно је да прођу чак две године, што не представља проблем ако се производи за личне потребе. Али, кад је намењено тржишту мора се благовремено избистрити. Постоје различита средства, а када су упитању обојена и вина богата танинима, предност треба дати желатину. Ово средство се не препоручује за бела вина, јер постоји опасност од такозваног пребистравања.

Желатин се продаје у листићима или као прах, а важно је да буде безбојан, јер је жућкаста боја знак недовољне чистоће. Количина зависи од тога дали је потребно само бистрење, или се уз то желе уклонити и опоре материје. У првом случају се препоручује 10-15, а у другом 20-30 грама желатина по хектолитру. То је оријентациона мера, а за одређивање тачне потребан је мали огледни експеримент.

Пре главног бистрења бурад се отпразне за 5-10 процената, одмери желатин према резултатима експеримената, уситни ако је у облику листића, па прелије с два-три литара хладног вина. Наредног дана се загреје до 40 степени и добро измеша.

Овако припремљен желатин додаје се вину у танком млазу и при томе снажно меша или продувава ваздух помоћу гуменог црева. После две недеље вино се оточи с талига, а буре добро опере и сумпорише.

Глишић Драгољуб инг.